

Секція 19. Економічна безпека

Русіна Юлія Олександрівна

кандидат економічних наук

доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки

м.Київ, Україна

Уланова Катерина Олександрівна

студент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки

Київський національний університет технологій та дизайну

м.Київ, Україна

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасні загрози в діяльності підприємства висувають принципово нові вимоги до побудови й організації діяльності систем їх безпеки. Для того, щоб протистояти сучасним загрозам і ризикам система безпеки повинна використовувати сучасні технології, методи та методики щодо активної протидії всім реальним і потенційним небезпекам та ризикам.

Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства створюється з метою забезпечення ефективного використання всіх захисних заходів для мінімізації негативного впливу небезпек, загроз та ризиків.

В Україні проблемою управління фінансово-економічною безпекою підприємства займаються недостатньо та не комплексно, оскільки основна увага, більшою мірою, приділяється на рівні держави, а на рівні підприємства — антикризовому управлінню. Останнє стає необхідним, коли підприємство вже опинилося у стані фінансової небезпеки [1].

Питання фінансово-економічної безпеки підприємства та механізму її забезпечення досліджували багато науковців, серед яких: Т. Васильців, О. Барановський, О. Мойсеєнко, Шарманська В, Л. Шемаєва, А. Шаваєв та інші.

У загальному значенні під механізмом управління фінансово-економічною безпекою розуміють сукупність управлінських, економічних,

організаційних, правових і мотиваційних способів гармонізації інтересів підприємства з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища, за допомогою чого, з урахуванням особливостей діяльності підприємства, забезпечується отримання прибутку, величина якого є достатньою, як мінімум, для перебування підприємства в стані економічної безпеки [1, 2, 3].

На думку О. Мойсеєнко, до складу механізму управління фінансово-економічною безпекою входять: економічні закономірності, цілі та завдання управління, організаційна структура, принципи управління, методи управління, кадри управління, техніка та технологія управління, критерії оцінки ефективності системи управління [2].

Управління фінансово-економічною безпекою передбачає створення механізму адаптації до умов функціонування підприємства, що змінюються, розроблення й впровадження контрзаходів, що активно знімають загрози, а також механізму узгодження інтересів сторін, який забезпечує досягнення взаємовигідного результату.

Загальна схема механізму управління фінансово-економічною безпекою охоплює наступні заходи та функції управління, що здійснюються послідовно або одночасно:

- формування необхідних корпоративних ресурсів (капіталу, персоналу, технологій, устаткування);
- загальне стратегічне прогнозування та планування економічної безпеки за функціональними складовими;
- стратегічне планування фінансово-господарської діяльності підприємства;
- здійснення функціонального аналізу рівня фінансово-економічної безпеки;
- загальна оцінка досягнутого рівня економічної безпеки.

Тільки завдяки здійсненню в необхідному обсязі зазначених дій (заходів) можна буде досягти належного рівня фінансово-економічної безпеки підприємства.

Принципи функціонування механізму управління реалізуються комплексно, безперервно, оперативно та централізовано (рис.1).

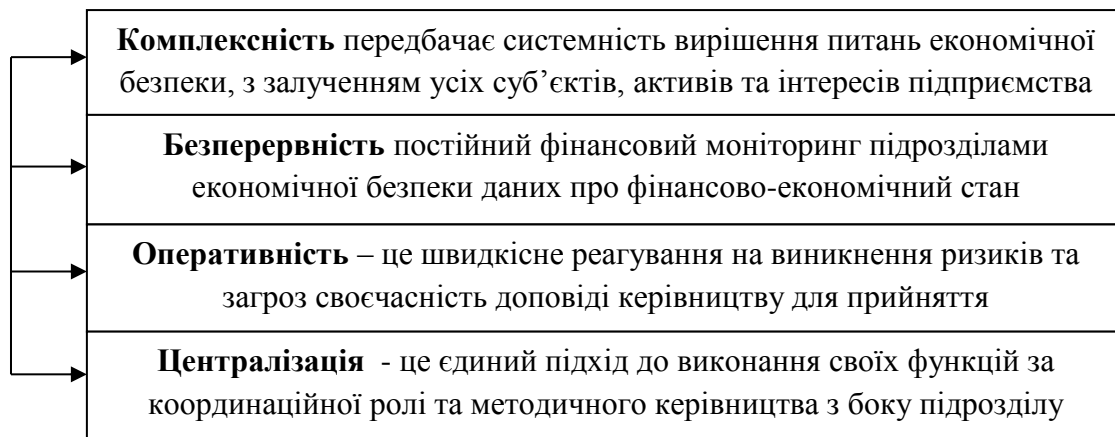

Рис.1 Принципи функціонування механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства [3]

На основі узагальнення підходів до формування фінансово-економічної безпеки підприємства послідовність етапів реалізації механізму її забезпечення (рис.2)

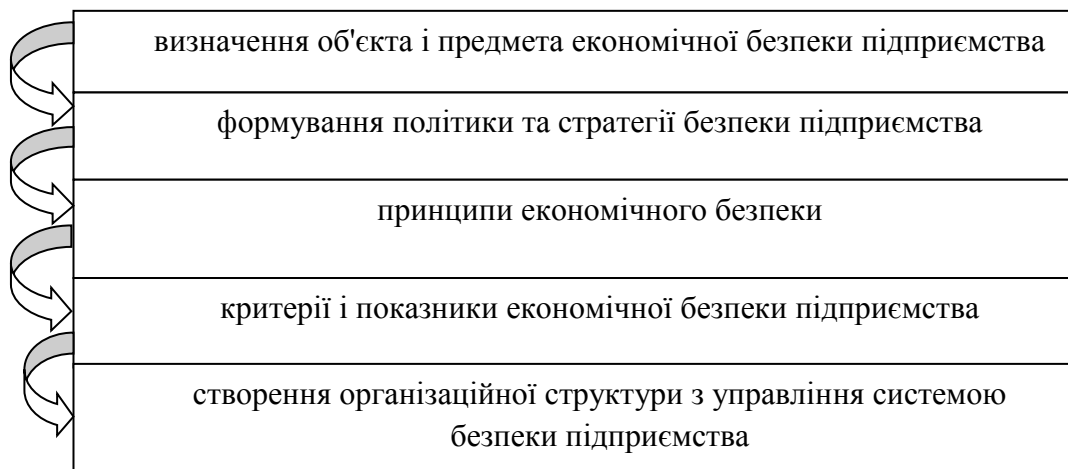

Рис. 2 Послідовність етапів реалізації механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства [4]

Сучасний механізм управління фінансово-економічною безпекою розвитку підприємства повинен враховувати необхідність формування двох напрямів стратегії.

Перший напрям стратегії повинен враховувати ситуацію, визначати цільові настанови й формувати політику підприємства для втримання й розширення життєвого простору організації.

Другий – повинен охоплювати методи, прийоми й інструменти для вивчення (розпізнавання) стратегій, що формуються іншими суб'єктами (державою, підприємствами-конкурентами), спрямованих (навмисно або ненавмисно) проти діяльності й розвитку підприємства та звужуючих його життєвий простір.

При цьому для реалізації першого напрямку стратегії необхідно здійснювати оцінювання відповідності ресурсів (займаного життєвого простору) відповідно до загальних стратегічних цілей розвитку підприємства. Для реалізації другого напрямку стратегії потрібно створювати систему розпізнавання й оцінювання ступеня небезпеки загроз, створюваних зовнішнім оточенням і сформованих внутрішньою ситуацією на підприємстві, та розробити механізми захисту від них [5].

Таким чином, під механізмом управління фінансово-економічною безпекою можна розглядати сукупність станів та процесів, з яких складається управління щодо протидії небезпекам, загрозам та ризикам. Як компоненти цього механізму, варто розглядати принципи, методи, функції управління, систему управління та прийняття управлінських рішень. Принципи визначають вимоги, що пред'являються до управління системою безпеки та будуються, на виявлених закономірностях її функціонування. Методи розкривають шляхи протидії виявленим та прогнозованим небезпекам, загрозам та ризикам у конкретних умовах, та у визначений термін часу. Крім того, методи відображають безпосередній стан захищеності підприємства.

Процеси визначають порядок здійснення функцій та етапів реалізації механізму управління безпекою (захисту підприємства від виявлених чи прогнозованих загроз).

Рішення щодо формування механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства приймаються на основі відповідної концепції, яка розкриває та уточнює сутність його дій. Для ефективного управління фінансово-економічною безпекою підприємства попереднє оцінювання та аналіз стану економічної безпеки підприємства стає невідкладним завданням, не менш важливим для розроблення основ управління фінансово-економічною безпекою підприємства є формування системи показників фінансової складової безпеки підприємства.

Література:

1. Грунін О. Економічна безпека організації / Грунін О., Грунін С.. – СПб. : Вид-во "Пітер", 2002. – 160 с.
2. Мойсеєнко І.П., Марченко О.М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посібник / І.П.Мойсеєнко, О.М.Марченко // – Львів, 2011. – 380 с
3. Куркін М.В. Управління економічною безпекою розвитку підприємства / Н.В. Куркін. – Дніпропетровськ : Вид-во АРТ-ПРЕС, 2006. – 452 с.
4. Новикова О.Ф. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізм забезпечення / О.Ф. Новикова, Р.В. Покотолєнко. Ін-т економіки промисловості НАН України. – Донецьк : Вид-во "Прима", 2006. – 407 с.
5. Сумець О.М. Стратегії сучасного підприємства та його економічна безпека / О.М. Сумець, М.Б. Тумар. – К. : Вид-во "Хай-Тек Прес", 2008. – 400 с.